

Nota van Antwoord

Ontwerp participatiekader zonne- en windparken

Inhoud

Inleiding	3
Reacties op inspraak.....	4
Algemeen	4
Betrokkenheid	5
Waarden	6
Participatieplan	6
Draagvlakonderzoek	7
Omgevingsfonds	8
Mitigerende maatregelen	10
51% lokaal eigendom.....	10
Evaluatie ikv participatie.....	12
Energiesysteem	12
Locatiekeuze	13
Handleiding draaiboek.....	14
Varia	15
Input inloopavonden.....	16

Inleiding

Het Ontwerp Participatiekader zonne- en windparken heeft van 12 juli tot 27 september 2023 ter inzage gelegen. In deze Nota van Antwoord geven we aan welke reacties zijn binnengekomen en wat we vervolgens met de ingekomen reacties hebben gedaan.

In deze inspraakperiode zijn de acht reacties binnengekomen van onderstaande inwoners en organisaties:

1. Gezamenlijke reactie 15 leden Regiotafel (Energiecoöperatie Grunneger Power, Coöperatieve Vereniging "Meerkracht" (Meerstad), Coöperatie Energiek Maarwold, Energiecoöperatie Ten Boer, De Groene Korrewegwijk, Energiecoöperatie Thesinge, Coöperatie Duurzame Regio Haren, Stichting Paddepoel Energiek, Lokale Energie Coöperatie Oosterpoort Duurzaam, Dorpscoöperatie Noordlaren, Energieteam De Hunze/Van Starckenborgh, Groene Bruggenbouwers van Duurzaam West (Hoogkerk, Gravenburg, De Held en De Buitenhof), Duurzaam Helpman, Coöperatie Groenste Buurt (Noorderplantsoenbuurt), Coöperatie Duurzaam Glimmen)
2. Stichting Leefomgeving Thesinge
3. Belangenvereniging Meerdorpen
4. Gemeente Midden Groningen
5. Particulier B
6. Particulier S
7. Particulier V
8. EC Noorddijk

We hebben de beantwoording in een tabel gedaan. De eerste kolom geeft met het bovenstaande nummer aan van wie de inspraakreactie is. Vervolgens hebben we in de tweede kolom de vraag of voorstel gezet. Hierbij hebben we soms in *italic* (schuine letters) een korte toevoeging gedaan om de context duidelijk te maken. In de derde kolom geven we het antwoord op de vraag. Hierbij hebben we de eerste kolom de kleur groen gegeven als dit tot aanpassing van het Ontwerp heeft geleid.

De reacties zijn gegroepeerd naar de volgende onderwerpen:

- Algemeen
- Betrokkenheid
- Waarden
- Participatieplan
- Draagvlakonderzoek
- Omgevingsfonds
- Mitigerende maatregelen
- 51% lokaal eigendom
- Evaluatie ikv participatie
- Energiesysteem
- Locatiekeuze
- Handreiking draaiboek
- Varia

Reacties op inspraak

De groene blokjes geven aan dat als gevolg van de inspraakreactie aanpassing heeft plaatsgevonden.

Algemeen

7	Kader gaat over een nieuwe duurzame energie-industrie. Het heeft weinig raakvlakken met een park.	Wij blijven de voor iedereen begrijpelijke begrippen van zonne- en windpark hanteren.
2	Het hoofdstuk context van participatie bij wind en zon te verrijken met de van toepassing zijnde provinciale kaders voor zon en wind.	Wij kiezen ervoor om het participatiekader kort en bondig en gericht op participatie te houden. We voegen het van toepassing zijnde provinciale beleid toe in hoofdstuk 3.
2.	Na herindeling heeft geen harmonisatie van het windbeleid plaatsgevonden zodat de oude beleidskaders wind van de toenmalige gemeente Groningen en Ten Boer zijn komen te vervallen. We stellen voor om een nieuw beleidskader wind door de gemeenteraad te laten vaststellen om een concrete juridische basis te creëren. [5]	Het vastgestelde beleid is nog steeds geldig voor de desbetreffende gebieden. Zolang de provincie geen ruimte geeft voor nieuwe locaties voor windparken achten wij een overkoepelend beleidskader voor wind niet relevant.
2	Als bewoners van de voormalige gemeente Ten Boer vinden wij het gepast dat ook het grote zonnepark Fledderbosch wordt toegevoegd als lopend project. [6]	We zullen Fledderbosch als lopend project toevoegen.
2.	Wat zijn de waardevolle ervaringen uit de lopende projecten die in dit participatiekader zijn verwerkt? [6]	<ul style="list-style-type: none"> - Behoeft bij inwoners en initiatiefnemers voor een zo concreet mogelijk kader; - Meer zeggenschap bij omwonenden voor omgevingsfonds.
2.	Bij het evalueren van dit participatiekader nadrukkelijk op te nemen dat belanghebbenden hierbij worden betrokken.[10]	De term belanghebbenden hebben we gereserveerd voor diegene die gebruik kunnen maken van de wettelijke kaders voor zienswijzen, beroep en bezwaar. Belanghebbenden vallen onder de definitie van Omwonenden en zijn daarmee dus betrokken bij de evaluatie.
1	Is het beleid alleen van toepassing op de max 5 zonneparken <10ha of ook van toepassing op de grotere commerciële projecten die nu onder de radar worden ontwikkeld (zowel zon als wind), maar nog niet zijn vergund.	Het beleid is gericht op alle nog te ontwikkelen zonne- en windparken binnen de gemeentelijke grenzen. Op dit moment is alleen nog ruimte voor nog te ontwikkelen vijf kleine zonneparken. Hierbij hanteren we de in het participatiekader opgenomen definities van zonne- en windparken.
1	Het blijft wat vaag wat er precies is opgehaald bij de consultatierondes en inloopavonden, behalve de opmerking dat er duidelijke kaders van de gemeente worden verwacht. Welke inbreng uit die rondes is in deze nota terechtgekomen? En welke niet? En waarom?	In deze Nota van Antwoord vindt u de schriftelijke reacties van de inloopavonden en wat met de opgehaalde reacties is gedaan.
8	En ook de vraag wie als initiatiefnemer op kan treden is onvoldoende beantwoord. Toch niet alleen de gemeente of een energiecoöperatie? Maar wie nog meer dan wel?	Iedereen die het initiatief neemt tot het realiseren van een wind- of zonnepark. De term sluit aan bij de gehanteerde terminologie van de Omgevingswet.
8	Tenslotte: we zijn voorstander van kleinschalige windprojecten. De concept gebiedsvisie Thesinge en omgeving biedt daar ook ruimte voor, maar in het eerste kader van het Participatiekader lijkt die mogelijkheid al te	De provincie Groningen heeft in haar Provinciale omgevingsverordening regels opgenomen voor kleinschalige windprojecten. Deze vallen niet onder de definitie van windparken waar het Participatiekader voor bedoeld is.

	worden uitgesloten (Roodehaan wordt genoemd en verder is er niets mogelijk?!).	
--	--	--

Betrokkenheid

4	De genoemde afstanden tot overlast en waarop onze inwoners in het grensgebied betrokken kunnen raken vinden wij te beperkt. Ons voorstel is om hier ruimere afstanden voor te hanteren.	De afstanden zijn overgenomen uit het vaststaande beleidskader voor zonne- en windparken. De afstanden en voorwaarden voor de groep omwonenden is gebaseerd op jurisprudentie rondom belanghebbenden.
2.	In het participatiekader worden initiatiefnemers ten opzichte van omwonenden, betrokkenen en belanghebbenden, in een zeer dominante en bepalende positie geplaatst. Wij vinden dat de gelijkwaardigheid meer moet worden bevorderd.	Het beleidskader heeft tot doel de zeggenschap van inwoners, organisaties en ondernemers te vergroten en niet tot doel om gelijkwaardigheid te creëren.
2.	Bij projecten op de gemeentegrens van Groningen informeert de initiatiefnemer van het project vanaf het begin van het proces ook omwonenden, betrokkenen en andere belanghebbenden die niet woonachtig zijn in de gemeente Groningen en nodigt ze vervolgens uit om te participeren. [4]	In participatiekader kunnen omwonenden en betrokken ook uit buurgemeente komen. Voor belangstellenden geldt alleen dat zij binnen de gemeente Groningen afkomstig moeten zijn.
2	Minimaal 10% van het aantal inwoners van een dorp of stadswijk moet door de initiatiefnemer worden betrokken bij participatie- en communicatieplan.	Wij vinden dat initiatiefnemer een inspanning heeft om 100% van de omwonenden en betrokkenen te betrekken. Wij hebben dit standpunt verduidelijkt in het kader.
2	Inwoners en de initiatiefnemer bepalen in gezamenlijkheid de criteria om te bepalen op welke manier en wanneer inwoners kunnen meedoen mbt participatieplan.	Bij voorkeur stelt initiatiefnemer het communicatie en participatieplan met de omgeving op. Wij hebben dit verduidelijkt in het kader.
2.	De evaluatieonderwerpen worden in samenspraak met de initiatiefnemer, omwonenden, betrokkenen en andere belanghebbenden vastgesteld en betreffen in ieder geval een inhoudelijke en een procesevaluatie. (Mbt projectfases)	Bij voorkeur stelt initiatiefnemer de evaluaties per fase op. Wij verduidelijken dit en voegen toe dat de evaluatie zowel op proces als op inhoud moet toezien.
2.	Voeg de gemeente en de provincie toe bij de opsomming van de stakeholders.	Gemeente en provincie zien wij als organisaties en vallen daarmee binnen het kader.
2	Wij stellen voor de 700 meter grens te laten vervallen en uit te blijven gaan van het criterium open zicht vanuit het maaiveld. Dat doet meer recht aan de praktijk. In het criterium genoemd onder windpark kunnen wij ons vinden.	De afstanden zijn overgenomen uit het vaststaande beleidskader voor zonne- en windparken. De afstanden en voorwaarden voor de groep omwonenden is gebaseerd op jurisprudentie rondom belanghebbenden.
2	Wat is de afweging om een afstand van 1500 meter en geen grotere afstand te kiezen? Hetzelfde geldt bij de windparken: hier wordt de grens bij 15 keer de tiphoogte gelegd en mensen die op een grotere afstand wonen, krijgen geen enkele stem. Wat is hiervoor de afweging?	De afstand van 1500 m voor de groep betrokkenen is overgenomen uit het vaststaande beleidskader voor zonneparken. Ook voor wind vinden wij het belangrijk om naast omwonenden ook een grotere groep te betrekken. We hebben daarom voor een vergelijkbaar benadering als voor zonneparken gekozen.
2	Rechtspersonen die opkomen voor algemene en collectieve belangen en de bescherming van het objectieve recht bevorderen, moeten	Dergelijke rechtspersonen vallen binnen de definitie van belangenorganisaties en kunnen daarmee onder de rol van Betrokkenen en de

	kunnen participeren op het hoogst mogelijke participatieniveau: meebeslissen, samenwerken of raadplegen. Voeg daarom de categorie "andere belanghebbenden" toe op het hoogste participatieniveau.	daarbij horende mogelijkheden voor participatie vallen.
2	Wij pleiten voor een andere rolinvulling voor het participatiedraaiboek: Ronde 1 toevoegen plus stemming over wenselijkheid van locatie Ronde 3 wijzigen in samen belangen afwegen. Ronde 4 wijzigen in samen meedenken en voorlopig beslissen binnen aangegeven kaders. Ronde 5 wijzigen in samen vaststellen van het eindplan.	In het participatieplan wordt aangegeven hoe, wie en welke participatie mogelijk is. Vervolgens kan aan de hand daarvan een draaiboek opgesteld worden. Zoals aangegeven is het draaiboek een handreiking en kan per situatie nader ingevuld worden en concreter gemaakt. Wij hebben dit verduidelijkt in het kader
2.	Op pagina 6 wordt gesproken over het in beeld brengen van omwonenden en betrokkenen. Bij betrokkenen kan het om veel inwoners en mogelijk ook bedrijven gaan, zoveel dat er uit al deze potentiële gegadigden een selectie gemaakt moet worden om tot een werkbaar geheel te komen. Vraag 4: Hoe borgt de gemeente dat dit op een democratisch legitieme wijze gebeurt en welke criteria hanteert zij hierbij?	Wij vinden dat initiatiefnemer een inspanning heeft om 100% van de omwonenden en betrokkenen te betrekken. Wij hebben dit standpunt verduidelijkt in het kader. Het is aan de omwonenden en betrokkenen of en hoe zij zich willen organiseren en/of laten afvaardigen.
1	Er is geen enkele verplichting om initiatieven via de coöperaties/overheden te laten verlopen. De eigenaar/initiatiefnemer zou altijd moeten samenwerken met voor dat gebied opgerichte coöperaties of de overheid, om zo ook formeel en informeel draagvlak van de lokale gemeenschap te dekken.	Wij kiezen niet voor een verplichte samenwerking met een coöperatie. Wel kan een coöperatie vallen onder de groep van betrokkenen. Ook door de eis van 51% lokaal eigendom zal initiatiefnemer zeer waarschijnlijk contact zoeken met coöperatie of is de coöperatie de initiatiefnemer.

Waarden

2	Het toevoegen van twee waarden 1. Gelijkwaardigheid: de inbreng van initiatiefnemer en participanten wegen even zwaar 2. Zeggenschap: het recht om mee te beslissen. [11]	De opgenomen waarden zijn conform de waarden voor participatie zoals opgenomen in het door de raad vastgestelde Gronings model voor wijk en dorpsdemocratie.
2	Wat zeggen de in het kader genoemde waarden zonder dat deze geoperationaliseerd en getoetst worden? Maak de waarden toetsbaar om zo tot gewenste helderheid te komen voor zowel de initiatiefnemer als de overige deelnemers. [11]	Wij zien dit participatiekader als de operationalisering van deze waarden.

Participatieplan

2	Het p&C plan aan te vullen met: Van iedere vergadering dient een verslag te worden gemaakt dat in de daaropvolgende vergadering wordt vastgesteld.	We hebben dit verduidelijkt in het kader.
---	--	---

2	Wij vinden het belangrijk dat er een mogelijkheid is om een second opinion in te roepen wanneer een van de participanten daartoe aanleiding ziet. Bijvoorbeeld, wanneer initiatiefnemer en participant over de mate van ervaren hinder van mening verschillen. Daarbij gaan wij ervan uit dat de kosten van een second opinion door de initiatiefnemer worden gedragen.	Wij kunnen een dergelijke eis niet aan initiatiefnemer opleggen. Bij meningsverschillen staan altijd de juridische mogelijkheden open.
---	---	--

Draagvlakonderzoek

5	Draagvlakonderzoek kan geen reden zijn om geen verklaring van geen bedenkingen te verlenen. Art.6.5 lid 2 Bor; verklaring kan slechts geweigerd worden in het belang van goede ruimtelijke ordening.	Dat klopt. Maar in de Omgevingswet kan de gemeenteraad zonne- en windparken aanwijzen als activiteit voor verplichte participatie. Bij het ontbreken van participatie kan dan vervolgens de vergunningaanvraag buiten behandeling worden gelaten. Wij hebben dit punt verduidelijkt in het kader.
4.	Wie voert het draagvlakonderzoek uit en waar ligt de verantwoordelijkheid? Hoe wordt de zuiverheid en integriteit hierin bewaakt?	De gemeente voert het draagvlakonderzoek uit in opdracht van de raad. De raad bewaakt de onafhankelijkheid van het onderzoek.
4.	De verklaring van geen bedenkingen vervalt per 1 januari 2024.	Dat klopt. Maar in de Omgevingswet kan de gemeenteraad zonne- en windparken aanwijzen als activiteit voor Verplichte Participatie en voor Bindend Adviesrecht. Hiermee zal dan een vergelijkbare situatie ontstaan als de Verklaring van geen bedenkingen.
2.	Benoem het draagvlakonderzoek in hoofdstuk Context. [7]	Het draagvlakonderzoek maakt onderdeel uit van de procesparticipatie. Vandaar dat dat daar is aangegeven.
2	Leg een relatie tussen het participatiekader en de Omgevingswet. [8]	We hebben dit toegevoegd aan het hoofdstuk Juridische en beleidsmatige context.
2.	In onze optiek dient de vergunning te worden geweigerd als de raad vaststelt dat het draagvlak voor een initiatief onvoldoende is. Wij pleiten ervoor om dit expliciet in het Participatiekader voor zonne- en windparken op.	Het is wettelijk niet mogelijk om de vergunning te weigeren als de raad vaststelt dat het draagvlak onvoldoende is.
2	Indien de gemeente eigenaar is van een zonnepark om daarvoor een onafhankelijke organisatie te benoemen die, als de gemeente (mede-) eigenaar is, het draagvlakonderzoek uitvoert.	De gemeente voert het draagvlakonderzoek uit in opdracht van de raad. De raad bewaakt de onafhankelijkheid van het onderzoek.
2.	Ten slotte is in dit kader op pagina 7 opgenomen: "Op basis van dit onderzoek kan de raad beslissen wel of geen verklaring van geen bedenkingen voor de vergunning af te geven." Dient het woordje "kan" niet vervangen te worden door het woordje "zal"?	De tekst is zo als amendement van de raad opgenomen in het definitieve beleidskader zonneparken. Wij houden daarom de bewoordingen aan die de raad heeft aangegeven.
2	In de fase van planvorming dient nadrukkelijk te worden opgenomen dat, voordat het college een besluit neemt, de gemeenteraad een onafhankelijk draagvlakonderzoek laat uitvoeren.	Indien zonne- en windparken als activiteit worden opgenomen in de lijst van Bindend Adviesrecht dan wordt de vergunningaanvraag voorgelegd aan de raad. Hieraan voorafgaand zal het moment zijn dat de gemeenteraad een onafhankelijk draagvlakonderzoek laat uitvoeren.

2	Schrap de zin "In het onderzoek (lees draagvlakonderzoek) zal de door de initiatiefnemer uitgevoerde en voorgenomen participatie (plan en evaluaties per fase) meewegen. Dit omdat zich dit niet verhoudt tot een onafhankelijk eigenstandig draagvlakonderzoek van de gemeenteraad.	In de integrale belangenafweging zal de raad willen zien welke inspanning voor participatie is geleverd en wat met de reacties is gedaan. Samen met het draagvlakonderzoek levert dit het brede perspectief op.
1.	Waarom wordt een dergelijk onderzoek niet voorafgaand gedaan, zodat daarna inzicht en draagvlak ontstaat in de ruimte voor initiatiefnemers die past bij bewonerswensen?	Indien zonne- en windparken als activiteit, worden opgenomen in de lijst van Bindend Adviesrecht dan wordt de vergunningaanvraag voorgelegd aan de raad. Hieraan voorafgaand zal het moment zijn dat de gemeenteraad een onafhankelijk draagvlakonderzoek laat uitvoeren.
1	Het is ook niet duidelijk hoe een draagvlakonderzoek eruitziet. Wat wordt dan gedaan met de inzichten? Welke consequenties kan het onderzoek hebben voor initiatiefnemers? En wanneer is er voldoende draagvlak? Bij meerderheid van stemmen?	Het draagvlakonderzoek is vormvrij. De gemeenteraad krijgt met het onderzoek een breed perspectief maar kan alleen een vergunning buiten behandeling laten als er geen participatie is uitgevoerd. Het wel of niet aanwezig zijn van draagvlak is geen wettelijke weigeringsgrond.

Omgevingsfonds

5	Met het omgevingsfonds wordt getracht een bepaald resultaat af te dwingen bij initiatiefnemer. De rechtspraak laat wel toe om te vragen dat initiatiefnemer zich inspant om draagvlak te creëren en dat totstandkoming van een omgevingsfonds gewenst is. Uit jurisprudentie blijkt dat wel een inspanningsverplichting mogelijk is maar geen minimale eis. Het risico bestaat dat besluiten die op basis van dit kader worden genomen worden vernietigd door de rechter wegens strijd met de wet, wat tot vertraging van de totstandkoming van hernieuwbare energieprojecten kan leiden.	Wij zijn ons bewust van het juridische risico. Gelet op de inmiddels gangbare en geaccepteerde werkwijze in Nederland met betrekking tot omgevings- en gebiedsfondsen, schatten wij dit risico als gering in. Daar weegt de duidelijkheid en transparantie richting initiatiefnemers en de omgeving voldoende tegenop.
4.	Hoe gaat de gemeente om wanneer niet aan de genoemde voorwaarden kan worden voldaan?	Door vooraf duidelijkheid te bieden kan initiatiefnemer voldoende rekening houden met de gewenste afdrachten. Indien zich de situatie voordoet dat initiatiefnemer niet kan voldoen zullen we in gesprek gaan met initiatiefnemer en samen verkennen welke mogelijkheden er wel zijn (maatwerkoplossingen). Wij hebben dit toegevoegd aan het kader.
2	Ons voorstel is om het opstellen van de Omgevingsovereenkomst al in de fase van planvorming te regelen.	Het is inderdaad de bedoeling dat vooraf aan vergunningverlening de overeenkomsten zijn geregeld. Wij hebben dit verduidelijkt in het kader.
2	Neem het recht op een second opinion - op kosten van de initiatiefnemer - als bepaling in dit Participatiekader op. (<i>mbt mitigatie</i>)	Wij kunnen een dergelijke eis niet aan initiatiefnemer opleggen. Bij meningsverschillen staan altijd juridische mogelijkheden van beroep en bezwaar open.
2	Opnemen van omgevingsbijdragen in de vorm van financiële bijdragen voor ontwikkelingen van een gebied (zie artikel 13.22	Wij hebben in dit kader bewust gekozen voor een omgevingsfonds waar de omwonenden de zeggenschap over hebben. De door u genoemde

	Omgevingswet) in dit Participatiekader. (<i>ipv niet afdwingbaar omgevingsfonds</i>)	artikelen hebben betrekking op de maatregelen in de openbare ruimte die nodig zijn voor de komst van het park, de zogenaamde anterieure overeenkomst. Deze kosten zullen we, indien aan de orde, in rekening brengen aan initiatiefnemer.
2	Af te zien van het door de gemeente voorgestelde definitie van het Omgevingsfonds en daarvoor in de plaats de begrippen "Omwonendenregeling en Omgevingsfonds" te hanteren, zoals geïntroduceerd in de Participatiewaaiër.	Met het omgevingsfonds in het participatiekader geven we invulling aan passieve financiële participatie. Daarnaast vinden we dat omwonenden zelf moeten kunnen bepalen waar de middelen aan besteed worden. Dit geeft dus een andere invulling dan in de Participatiewaaiër.
2	Wij stellen daarom voor om aan de in het Participatiekader genoemde methodiek (afdracht per adres) nog toe te voegen dat de initiatiefnemer jaarlijks ten minste 10% van zijn jaarlijks ontvangen rendement uit de zonnen/of windparken in het omgevingsfonds stort.	Wij vinden de genoemde bedragen die jaarlijks in het omgevingsfonds een realistisch en proportionele afdracht. Daarnaast zal initiatiefnemer 51% lokaal eigendom moeten realiseren. Dat betekent dat omwonenden, betrokkenen en/of belangstellenden de gelegenheid krijgen om actief financieel te participeren en daarmee ook te profiteren van een eventueel rendement (of verlies).
2	Ons is niet duidelijk wat de gemeente hier precies bedoelt. Kunt u dat met een voorbeeld verduidelijken? (<i>financiële haalbaarheid kleine parken</i>)	Een relatief klein park (<10ha) zal een lager financieel rendement opleveren. Wij vinden voor deze parken een lager tarief proportioneel.
2	Moet "gebiedsfonds" hier niet zijn "omgevingsfonds"? (<i>pag 15</i>)	Klopt. Hebben we aangepast.
2	Alle omwonenden mogen meebeslissen over de besteding van de middelen van het omgevingsfonds, of ze nu wel of niet de Omgevingsovereenkomst hebben ondertekend.	Wij hebben in het kader aangepast dat alleen beheerder(s) van het omgevingsfonds de overeenkomst tekenen namens alle omwonenden. Hiermee krijgt de initiatiefnemer voldoende duidelijkheid dat het omgevingsfonds ook ten goede komt aan alle omwonenden en krijgen omwonenden de duidelijkheid over de jaarlijkse afdracht in het omgevingsfonds.
2	In het Participatiekader opnemen dat er door de gemeente geen substitutie van middelen plaatsvindt als middelen vanuit het omgevingsfonds voor een maatschappelijk initiatief worden ingezet.	Wij hebben dit toegevoegd in het kader.
1.	Hierbij valt op dat alleen omwonenden die een omgevingsovereenkomst hebben getekend een stem hebben in de besteding van de middelen. Dit is niet wenselijk omdat omwonenden die een project niet aanvaardbaar vonden alle zeggenschap over de besteding van de middelen verliezen.	Wij hebben in het kader aangepast dat alleen beheerder(s) van het omgevingsfonds de overeenkomst tekenen namens alle omwonenden. Hiermee krijgt de initiatiefnemer voldoende duidelijkheid dat het omgevingsfonds ook ten goede komt aan alle omwonenden en krijgen omwonenden de duidelijkheid over de jaarlijkse afdracht in het omgevingsfonds.
1	Er wordt ook niet ingegaan op hoe een gebiedsfonds precies moet worden ingericht en hoe de governance hiervan moet worden geregeld. Hier ligt een kans om (bestaande) coöperaties in de gemeente Groningen en samenwerkingsverbanden daarvan naar voren te schuiven.	De vorm van de inrichting is vrij in te vullen door omwonenden.
1	De aanbeveling is gebruik te maken van de handreikingen van Provincie Groningen inzake	Bij de handreiking van de provincie wordt uitgegaan van lokaal eigendom en als dat niet lukt

	financiële participatie in grootschalige zonneparken.	een gebiedsfonds. Mede op verzoek van de raad kiezen wij voor beiden. Een omgevingsfonds zodat ook omwonenden die niet kunnen investeren mee kunnen profiteren van een energiepark (passieve participatie) als ook de mogelijkheid van de omgeving om actief in het park te kunnen participeren (lokaal eigendom).
--	---	--

Mitigerende maatregelen

3	De hoge eisen voor landschap, ecologie en betrokkenheid van de omgeving zou ook moeten gelden voor windparken (pag 14).	Het participatiekader richt zich op het proces van participatie en niet op eisen voor landschap en ecologie.
3.	Aan mitigerende maatregelen zou moeten worden toegevoegd het stopzetten van windturbines bij gezondheidsklachten van omwonenden die mogelijk verband hebben met het windpark (bij slaapstoornissen zou bijv. stopzetten van 22.00 tot 7.00 uur.)	Het participatiekader richt zich op het proces van participatie en niet op eisen voor mitigerende maatregelen. Hiervoor verwijzen wij naar de vastgestelde beleidskaders voor zonne- en windparken.
3.	Windpark Roodehaan zou ook onder dit participatiekader moeten vallen.	Bij Roodehaan waren we al in gesprek met de omgeving. We houden ons hier aan de gemaakte afspraken maar werken wel zoveel mogelijk in lijn met dit participatiekader

51% lokaal eigendom

5	Lokaal eigendom kan worden gestimuleerd maar er kan geen minimum (i.e. 51% lokaal eigendom) als resultaat worden geëist. De rechtspraak staat toe om te vragen dat initiatiefnemer zich inspant om draagvlak te creëren maar mag geen minimale eis vragen. Het risico bestaat dat besluiten die op basis van dit kader worden genomen worden vernietigd door de rechter wegens strijd met de wet, wat tot vertraging van de totstandkoming van hernieuwbare energieprojecten kan leiden.	Gelet op de inmiddels gangbare en geaccepteerde werkwijze in Nederland met betrekking tot lokaal eigendom schatten wij dit risico als gering in. In de praktijk blijkt dit in Nederland nog niet geleid te hebben tot rechtspraak. Daarnaast is de eis ook al in het beleidskader zonneparken vastgesteld.
4.	Hoe gaat de gemeente om wanneer niet aan de genoemde voorwaarden kan worden voldaan?	Door vooraf duidelijkheid te bieden kan initiatiefnemer voldoende rekening houden met het gewenste aandeel lokaal eigendom. Indien zich de situatie voordoet dat initiatiefnemer niet kan voldoen zullen we in gesprek gaan met initiatiefnemer en samen verkennen welke mogelijkheden er wel zijn (maatwerkoplossingen). Wij hebben dit toegevoegd aan het kader.
2	a.De gemeente neemt in het Participatiekader op dat de initiatiefnemer verplicht is om met een accountantsverklaring aan te geven dat 51% lokaal eigendom is gehaald. b.De gemeente werkt uit hoe zij omgaat met situaties waarin 51% lokaal eigendom niet gehaald wordt. c.Deze uitwerking maakt een integraal onderdeel uit van dit Participatiekader.	Wij kunnen formeel geen minimum als resultaat eisen. Maar gelet op de inmiddels gangbare en geaccepteerde werkwijze in Nederland met betrekking tot lokaal eigendom verwachten wij dat initiatiefnemers zich houden aan deze minimumeis die in het beleidskader zonneparken is vastgelegd. We zullen in het participatiekader, dat zich richt op participatie, geen aanvullende voorwaarden hiervoor opnemen.

2	Voor welke voorzieningen wordt de FET ingezet ter bevordering van de energietransitie? Welke prioriteiten worden daarbij gehanteerd?	De raad besluit over waar de middelen uit het FET aan besteed wordt. Op dit moment worden hieruit drie leningen gefinancierd gericht op particuliere woningbezitters die met energiearmoede kampen en het eigen vastgoed niet kunnen verduurzamen. De gemeenteraad bepaalt de prioritering van nieuwe leningen of subsidies op basis van te behalen rendement (dus slecht geïsoleerde woningen eerst) in combinatie met financiële draagkracht (aanpak energiearmoede).
2	Iedereen heeft in dezelfde mate aanspraak op het lokaal eigendom bij een zonne- of windpark. (en niet op basis van energieverbruik)	De definitie en voorwaarden voor lokaal eigendom zijn vastgesteld beleid in het Beleidskader zonneparken en gelden voor kleine zonneparken. De voorwaarde beoogt de borging van het schaal bij schaal principe. Windparken kennen een geheel andere schaal en hiervoor geldt de beperking van energieverbruik niet. We hebben dit verduidelijkt in het kader.
1	Geef aandacht aan een zogenaamde energiegemeenschap. Hierbij komt de opgewekte energie ten goede aan de omgeving (lokaal eigendom is ook lokaal verbruik).	Een dergelijk initiatief is binnen het vastgestelde Beleidskader zonneparken mogelijk. Dit participatiekader richt zich op participatie en vormt geen belemmeringen voor het oprichten van een energiegemeenschap.
1	Het begrip Lokaal Eigendom moet ons inziens scherper en duidelijker geformuleerd worden. De formulering biedt nu veel ruimte (zie p.16-18). Met name: '... Als niet alle omwonenden hier gebruik van willen maken ...ook de gemeente zijn.' Garandeert de gemeente lokaal eigendom door in dit soort gevallen te participeren?	De definitie en voorwaarden voor lokaal eigendom zijn vastgesteld beleid in het Beleidskader zonneparken. Indien zich de situatie voordoet dat initiatiefnemer niet kan voldoen zullen we in gesprek gaan met initiatiefnemer en samen verkennen welke mogelijkheden er wel zijn (maatwerkoplossingen). Wij hebben dit toegevoegd aan het kader.
1	Lokaal eigendom is gedefinieerd als eigendom van inwoners en bedrijven binnen de gemeente Groningen (omwonenden, betrokkenen, belangstellenden). Voorkeur zou hebben om lokaal eigendom te organiseren zoals dat bij de postcoderoos gaat. In dat geval kunnen dorpen binnen de gemeente hun zeggenschap over de invulling van de lokale groene ruimte ook beter behouden.	De definitie en voorwaarden voor lokaal eigendom zijn vastgesteld beleid in het Beleidskader zonneparken.
1	Wat als er belangstellenden zijn buiten gemeente Groningen, die wel lid zijn van de lokale coöperatie die samenwerkt met de initiatiefnemer? Wat als zij wel een aansluiting hebben in het gebied rond de productie-installatie? Geldt dit dan als lokaal eigendom?	Voor de groep die gedefinieerd is als belangstellenden geldt de beperking dat zij afkomstig moeten zijn uit de gemeente Groningen. N.b. voor de groep omwonenden en betrokkenen geldt deze beperking niet.
1	Hoe moet dit verbruik (in relatie tot lokaal eigendom) worden geïnterpreteerd? Enkel kWh of ook aardgasequivalent? Verder telt voor lokaal eigendom het verbruik van bedrijven, stichtingen en verenigingen. Hoe zit het met burgers en VvE's?	De basis voor deze afspraak is afkomstig uit het beleidskader Zonneparken maar behoeft verdere toelichting. Voor individuele huishoudens en kleinverbruikers geldt dat zij een aandeel ter grootte van 5000 Wp kunnen nemen (ongeacht hun daadwerkelijke energieverbruik). Voor verenigingen, coöperaties e.d. geldt een aandeel van 5000Wp per lid. Voor grootverbruikers geldt voor hun aandeel in lokaal eigendom dat het

		daadwerkelijke energieverbruik als maximum waarbij het om elektriciteit- en gasverbruik gaat. We hebben dit verduidelijkt in het kader.
1	Het moment dat het lokale eigendom via financiële participatie tot stand komt is niet uitgewerkt.	Wij zullen in het kader opnemen dat een minimum van 51% lokale eigendom geregeld moet zijn bij vergunningaanvraag.
1	Toelichting "De Coöperatie" is gedeeltelijk weggefallen. Hier zouden we juist uitgewerkt willen zien dat lokaal eigendom en met name zeggenschap beter geborgd zijn t.o.v. in een stichting.	We hebben het overzicht van mogelijke organisatievormen in zijn volledigheid nu zichtbaar gemaakt. We hebben in de hoofdtekst al aangegeven dat een coöperatie of een b.v. de meest geschikte vormen lijken.
1	De rechtspersoon Besloten Vennootschap ontbreekt in toelichting eigendomsvormen.	Deze is opgenomen maar helaas weggefallen in de pdf versie. We hebben het overzicht van mogelijke organisatievormen in zijn volledigheid nu zichtbaar gemaakt. .
8	Zo is lokaal eigendom niet voldoende helder omschreven. Dat zal toch betrekking hebben op meer dan een of enkele individuen?	De definitie van Lokaal Eigendom is overgenomen uit het vastgestelde beleidskader voor zonneparken en bevat inderdaad ook inwoners. We hebben dit toegevoegd aan het kader.

Evaluatie ikv participatie

4	Het opstellen van een participatie- evaluatie "bij voorkeur samen met omwonenden en betrokkenen betreft een brede en deels vrijblijvende formulering. Kan dit nog gerichter/nadrukkelijker verwoord worden.	De formulering is bewust zo gekozen voor het geval omwonenden en/of betrokkenen niet mee willen werken aan een evaluatie. We vinden het belangrijk dat ook in dat geval een evaluatie wordt opgesteld.
1.	Onze aanbeveling is om het participatiekader niet statisch te maken maar periodiek te herevalueren. Steeds in samenspraak met bewoners van de gemeente en andere lokale belanghebbenden.	We hebben in het kader verduidelijkt dat een periodieke evaluatie van dit participatiekader in samenspraak met alle relevante partijen zal worden uitgevoerd.

Energiesysteem

6	Voor een rechtvaardiger energiesysteem zouden spelregels moeten worden toegevoegd in de vorm van voor en door burgers. <ol style="list-style-type: none"> 1. Opbrengsten zouden vooraf moeten worden vastgelegd volgens een nauwkeurige en rechtvaardige rekensystematiek. 2. Hierin moeten afspraken worden gemaakt dat stroom lokaal moeten worden opgewekt en ook lokaal moet worden gebruikt. 3. Ook afspraken dat er geen winstoogmerk is. 	Het participatiekader richt zich op participatie en niet op de wijze waarop een zonnepark geëxploiteerd zou kunnen worden. Het participatiekader staat een dergelijke wijze niet in de weg.
6	Het inzetten van een zeer uitgebreid omschreven participatie-instrument draagt de suggestie in zich dat zon- en windenergie als nieuw gebruik van onze landschappen slechts onder die voorwaarden te verdragen zijn. De energietransitie als een soort noodzakelijk	We zien in de huidige maatschappelijke context een duidelijke roep om heldere spelregels omtrent participatie bij zonne- en windparken. Met het kader willen wij de boodschap geven dat we de noodzaak van de energietransitie onderstrepen.

	kwaad. Wat is de boodschap die je wilt uitzenden als je de samenleving in beweging wilt krijgen?	
8	Waar we, met GP, voorstander van zijn is om in het Kader meer aandacht te schenken aan de ontwikkeling van de koppeling van lokale productie aan lokaal gebruik (local4local). Dat vinden we naast lokale duurzame opwek wel een belangrijk item voor de toekomst.	Het participatiekader richt zich op participatie en niet op de wijze waarop een zonnepark geëxploiteerd kan worden.

Locatiekeuze

2	Ons eerste voorstel is dan ook om eerst met een integrale gebiedsvisie te komen alvorens te overwegen een zonnepark op een bepaalde locatie te realiseren. Aandachtspunt daarbij is verder dat, als het om een zonnepark gaat dat groter is dan een 1 hectare, de provincie de begeleidende instantie in het maatwerktraject is en niet de gemeente Groningen.[1]	Dit participatiekader gaat niet over locatiekeuze en ook niet over participatie bij de locatiekeuze. Wij verwijzen hiervoor naar de vastgestelde beleidskaders voor zonne- en windparken.
2.	Belanghebbenden te betrekken bij de locatiekeuze en op basis van gelijkwaardigheid met hen hierover in overleg te gaan. [2]	Dit participatiekader gaat niet over locatiekeuze en ook niet over participatie bij de locatiekeuze. Wij verwijzen hiervoor naar de vastgestelde beleidskaders voor zonne- en windparken.
2.	Wij vinden het in het kader van de transparantie gewenst om in het Participatiekader voor zonne- en windparken expliciet deze voorwaarden te vermelden. Dat voorkomt dat hierdoor onbedoeld onduidelijkheid over ontstaat. [3] (voorwaarden voor een locatie).	Dit participatiekader gaat niet over locatiekeuze en ook niet over participatie bij de locatiekeuze. Wij verwijzen hiervoor naar de beleidskaders voor zonne- en windparken.
2	Wij stellen voor om de volgende procedure toe te voegen om als gemeente te kunnen bepalen of ze haar medewerking kan geven aan voorstel voor zonne- en windpark: <ol style="list-style-type: none"> 1. Initiatiefnemer bespreekt voorstel mbt de locatie, de omvang, en eventuele bijzondere aandachtspunten zoals leveringszekerheid en hoe voldaan zal worden aan de door de gemeente in dit Participatiekader gestelde voorwaarden. 2. Gemeente toets voorstel aan provinciaal en gemeentelijk beleid 3. Gemeente neemt besluit in zin van de AwB waartegen bezwaar en beroep mogelijk zijn [9] 	Dit participatiekader gaat niet over de locatiekeuze en niet over de vergunningenprocedure. Binnen de gemeente Groningen hanteren we vaststaande procedures voor ontwikkelingen waarin in verschillende fases van het proces de initiatiefnemer kan overleggen en toetsen of voldaan wordt aan alle wettelijke en lokale regels. Verder volgen we de vergunningprocedures uit de Omgevingswet.
2.	Wij pleiten ervoor dat de zienswijze van omwonenden en belanghebbenden voorafgaande aan de locatiekeuze standaard in de gemeentelijke procedure wordt opgenomen.[13]	Het participatiekader gaat niet over de locatiekeuze. We volgen de vergunningprocedures uit de Omgevingswet.
2.	Wij stellen dan ook voor dat het bekend maken van de van toepassing zijnde eisen en richtlijnen een integraal onderdeel uitmaakt	In het vastgestelde beleidskader zonneparken en windparken zijn deze voorwaarden aangegeven en nader onderbouwd.

	van het Participatiekader voor zonne- en windparken.[14]	
2	De gemeente legt in haar beleid vast dat, als de meerderheid van de deelnemers aan het eerste overleg met de initiatiefnemer tegen de locatiekeuze van de initiatiefnemer is, het project dan niet doorgaat.[27]	De gemeente heeft deze bevoegdheid niet.
1	Het participatiekader is van toepassing na de locatiekeuze. Dat volstaat niet. Hoe wordt de omgeving betrokken voorafgaand aan de locatiekeuze? Bijvoorbeeld als het gaat om trede 1 en 2 van de 'zonneladder'.	Dit participatiekader beschrijft het proces nadat de locatie gekozen is. Ook in het voortraject naar de locatiekeuze is er sprake van participatie. Dit is opgenomen in het vastgestelde beleidskader zonneparken en windbeleid.
1	Het zou mooi zijn als dit participatiekader een opmaat vormt naar een nieuwe manier van besluitvorming over ruimtegebruik en in het bijzonder een rechtvaardigere verdeling van lusten en lasten.	Het participatiekader beperkt zich tot participatie en niet over ruimtegebruik. Wel beoogt het kader een rechtvaardiger verdeling van lusten en lasten.
1	Wat ons betreft, mist dus in dit participatiekader aandacht voor wie de energie uit de beoogde zonneparken en windmolens bestemd is. Goede financiële en procesparticipatie-afspraken zijn helpend maar het bredere perspectief mag niet vergeten worden. We moeten zorgen dat we in de gemeente Groningen gaan denken over logische clusters -ook wel energiehubs - waar vraag en aanbod van energie optimaal op elkaar afgestemd kunnen worden (o.a. <i>Local4localmodel</i>). Daarin zit ook educatie en voorlichting aan bewoners: waar komt uw energie vandaan? Is die duurzaam geproduceerd, lokaal en door wie? Ook gezien de netcongestie moet productie van stroom zo veel mogelijk in de tijd gekoppeld worden aan lokale afname om transport te beperken.	Het participatiekader beperkt zich tot participatie en is in lijn met het vastgestelde beleid voor zonne- en windparken.
1	Wij zien maatschappelijke energie, waar productie in lokaal eigendom en lokaal verbruik bij elkaar komen, als de vervolgstap op sociale energie. We zien graag dat de gemeente de stroom die zij met haar bronnen opwekt in sociaal eigendom, inbrengt in energiegemeenschappen zodat de opbrengsten gegarandeerd bij de bewoners belanden. Dan komt de stroom tegen kostprijs + altijd bij leden van de energiegemeenschap terecht.	Dit participatiekader beperkt zich tot participatie en is in lijn met het vastgestelde beleid voor zonne- en windparken en het Fonds Energie Transitie.

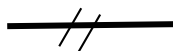
Handleiding draaiboek

2	Toevoegen in deze fase dat de rollen, rechten en plichten van alle deelnemers (inclusief initiatiefnemer) duidelijk worden benoemd. Meest belangrijk is hierbij: omwonenden en andere belanghebbenden stellen vast of de locatie als haalbaar kan worden beschouwd. <i>(betreft ronde 1)</i> [40]	Het draaiboek is bedoeld als handreiking. En kan naar keuze wel of niet worden gebruikt of aangepast. We hebben dit verduidelijkt in het kader.
---	---	---

2	In het draaiboek opnemen dat informeren en debatteren belangrijke onderdelen uitmaken van deze ronde. <i>(betreft ronde 2)</i> [41]	Het draaiboek is bedoeld als handreiking. En kan naar keuze wel of niet worden gebruikt of aangepast We hebben dit verduidelijkt in het kader.
2	In ronde 3 'samen belangen afwegen' centraal stellen. [42]	Het draaiboek is bedoeld als handreiking. En kan naar keuze wel of niet worden gebruikt of aangepast We hebben dit verduidelijkt in het kader.
2	In ronde 4 'samen meedenken en voorlopig beslissen' centraal stellen.[43]	Het draaiboek is bedoeld als handreiking. En kan naar keuze wel of niet worden gebruikt of aangepast We hebben dit verduidelijkt in het kader.
2	In ronde 5 'samen vaststellen van het eindplan' centraal stellen.[44]	Het draaiboek is bedoeld als handreiking. En kan naar keuze wel of niet worden gebruikt of aangepast We hebben dit verduidelijkt in het kader.
2	Toevoegen dat hierbij (<i>ronde 6</i>) ook nog het door de gemeenteraad ingestelde draagvlakonderzoek wordt betrokken. [45]	Het draaiboek is bedoeld als handreiking. En kan naar keuze wel of niet worden gebruikt of aangepast We hebben dit verduidelijkt in het kader.
1	Ronde 3 kennis verkrijgen: wie organiseert deze kennissessies?	De Initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het participatieproces. Kennissessies kunnen daar onderdeel van uit maken.
1	Ronde 4 en 5: Ook hier zou een onafhankelijke facilitator van meerwaarde zijn.	Het is aan initiatiefnemer om eventueel een onafhankelijk facilitator in te schakelen.
1	Vervolgens is het van meerwaarde om voor te schrijven dat de omgeving iemand kan aanwijzen om het omwonenden/betrokkenenbelang te organiseren (bijvoorbeeld een gemeentemedewerker, lid/bestuurder van de lokale coöperatie, of freelance specialist - op kosten van de initiatiefnemer tot een bepaald bedrag).	In het participatiekader leggen we eisen op aan de initiatiefnemer en niet aan de omgeving. Het staat hen vrij zich te organiseren.

Varia

2	Bij ieder zonne- en windpark wordt standaard een MER uitgevoerd en opgeleverd, die de gemeente in haar besluitvorming meeneemt. <i>(en niet alleen bij Natura 2000 gebieden)</i>	Het participatiekader beperkt zich tot participatie in lijn met de vastgestelde beleidskaders voor zonne- en windparken. We zullen dan ook geen aanvullende eisen ten aanzien van een MER opnemen.
1.	Hoe wordt geborgd dat er voldoende rekening wordt gehouden met natuurwaarden en belangen?	Het participatiekader beperkt zich tot participatie in lijn met de vastgestelde beleidskaders voor zonne- en windparken. In deze vastgestelde beleidskaders zijn, indien van toepassing, hieraan eisen gesteld. .
1	In de inleiding staat 'Als grootste stad van het Noorden...'. Correct en inclusiever zou de formulering zijn: 'Als gemeente waarin de grootste stad van het Noorden ligt...'	Dat is terecht en is aangepast.

Input inloopavonden

Tijdens de inloopavonden hebben diverse bewoners een schriftelijke vraag of opmerking achtergelaten. Hieronder geven we aan wat we hier mee hebben gedaan.

1. De maximale vergoeding voor omwonenden lijkt me riskant. Sommige mensen hebben erg veel zicht op windmolens of een zonnepark. Voor die omwonende vind ik de maximale bedragen te weinig.

We vinden de bedragen voor het omgevingsfonds proportioneel tot de ervaren impact van een zonne- of windpark. Het is aan omwonenden of zij bij een eventuele individuele uitkering nog een nadere differentiatie willen maken.

2. Neem bestaande EC mee in het kader

Energie coöperaties zullen, als organisatie, vaak onderdeel zijn van de groep betrokkenen. Daarnaast kunnen Energie coöperatie onderdeel zijn van het lokale eigendom.

- 2b. Voor uitbreiding van zonneparken eerst daken van gebouwen gemeente volleggen. Helpt enorm voor meer draagvlak.

Dit is hebben we opgenomen als de zonneladder, in het vastgestelde beleidskader voor zonneparken.

- 2c. Neem voor evt. windproject ten zuiden van Groningen EC mee! Zeker interesse!!

In participatiekader is opgenomen dat eerst omwonenden en dan pas betrokkenen aan bod komen voor een eventueel aandeel in een wind- of zonnepark.

- 2d. Bewoner geeft aan geen brief te hebben gehad mbt Roodehaan.

Omdat de impactgebieden i.e. contouren voor omwonenden en betrokkenen nog niet vaststaan van windpark Roodehaan kan het zijn dat bewoner net buiten de toenmalige gehanteerde gebied viel.

3. Als SLT komen we nog met een inspraakreactie op het participatiekader. In ieder geval zullen we ons daarbij richten 1. op het draagvlakonderzoek; hoe draagvlak onderzocht/gemeten wordt en hoe geborgd gaat worden dat bewoners en stakeholders over de inhoud van het draagvlak onderzoek kunnen meepraten. 2. de locatiekeuze die een onlosmakelijk onderdeel dient uit te maken van het participatieproces. Verder en misschien had ik daarmee moeten beginnen: een goed initiatief van deze ronde tafel informatie bijeenkomst.

De gemeenteraad heeft aangegeven het draagvlakonderzoek te laten uitvoeren onder alle omwonenden en betrokkenen. Hen wordt gevraagd expliciet aan te geven of men kan leven met de nabijheid van het betreffende zonnepark. Daarmee hebben bewoners en stakeholders rechtstreeks invloed op dit onderzoek.

De locatiekeuzes zijn al gemaakt in het windbeleidskader en het zonbeleidskader. Op beide kaders is een participatieproces gevoerd. Dit participatiekader gaat niet over de locatiekeuze.

4. Geen gebiedsfonds, maar vaste verdeelsleutel voorschrijven bij windmolens, en dan eventueel een afdracht in gebiedsfonds voorschrijven, maar laat dat aan coöperatie over. Dus een verdeelsleutel obv overlast. of stemrechten toebedelen naar mate van overlast 2. Voorwaarde naar rato bij wind. MDEC mag het dan verder uitzoeken. Want: anders wordt verdeelsleutel weggestemd door grote meerderheid die verder van molens afwoont, en geen belang hebben wij verdeelsleutel. Vraag; hoe ga je om met uitkeringen als mensen niet bij EC willen?

Met het instellen van een omgevingsfonds met minimale inleg per huishouden in de cirkel van omwonenden zorgen we voor een vaste afdracht naar mate van impact. Dit omgevingsfonds is bedoeld voor de omwonenden en zij hebben daarover de zeggenschap. De middelen kunnen besteed worden aan de verbetering van de omgeving maar ook individueel uitgekeerd worden naar mate van impact. Hoe dat wordt vormgegeven is dan aan omwonenden.

Dit staat los van hoe het eigendom van het energieproject geregeld is. De omwonenden kunnen zich verenigen in een coöperatie maar ook andere vormen zijn mogelijk. De bestaande energie

coöperaties kunnen daar een rol inspelen. Maar omdat zij veelal een eigendomsrelatie met het betreffende park hebben, hebben ze dan een dubbele pet op. Daarnaast zullen niet alle omwonenden onderdeel uitmaken van de coöperatie of bestaat de coöperatie niet alleen uit omwonenden (zoals in dit kader gedefinieerd).

Brief van Bedrijvenvereniging Zuidoost nav conceptnotitie participatiekader (07-09-22)

5a In het concept is sprake van omwonenden en andere betrokkenen. Een wat ons betreft veel te vage omschrijving. Wie zijn die andere betrokkenen? Gaat het om bedrijven, werknemers van die bedrijven die wellicht te maken krijgen met de invloed van windmolens?

We hebben dit punt nader toegelicht in het participatiekader. Gelet op de verblijftijd zijn omwonenden inwoners die in het betreffende gebied wonen. Bedrijven binnen 1500 m zonnepark of 15 maal tiphoogte windturbine maken onderdeel uit van betrokkenen.

5b Een aantal plannen zal ongetwijfeld worden uitgevoerd, of in ieder geval worden gepland, in de directe omgeving van ons bedrijventerrein. Concreet voorbeeld is de plannen voor industrieterrein Roodehaan. Zon- en windprojecten zullen niet plaatsvinden in stedelijk (bewoond) gebied maar juist op industrieterreinen en in agrarisch gebieden. Wij zouden graag een paragraaf "bedrijven" zien toegevoegd waarin de diverse consequenties van ontwikkelingen voor huidige of toekomstige bedrijven worden uiteengezet, hoe de participatie hiervoor geregeld wordt en waarin ook de mogelijkheden voor bedrijven om zelf initiatieven te nemen worden aangegeven. De impact op het welzijn van een werknemer mag niet ondergeschikt zijn aan die van een omwonende.

Gelet op de verblijftijd is de impact op een werknemer anders dan de impact op een bewoner. Daar is in het participatiekader rekening mee gehouden. Daarnaast moeten alle zonne-, windparken en windturbines voldoen aan de wettelijke eisen die hiervoor gelden. Als een bedrijf zich in de omgeving (i.e. de gestelde contouren) bevindt dan valt dat bedrijf onder betrokkenen. In het participatiekader is toegelicht wat de positie van betrokkene is.

5c In zowel het gehele proces er naartoe als in het conceptstuk missen we de participatie van bedrijven vanuit het gebied Zuidoost maar ook stad breed omdat het een gemeente breed kader is. Tevens missen we de nodige communicatie richting de bedrijven (in dit gebied), dan wel richting de bedrijvenverenigingen in Groningen.

Het conceptparticipatiekader zal nog ter inzage worden gelegd zodat niet alleen de bedrijventerreinen die nu al direct te maken hebben met de komst van een zon- of windproject in de gelegenheid wordt gesteld om hun input te geven.

5d Onduidelijk is wanneer het participatiekader van toepassing is. Waar ligt de grens tussen eigen initiatief (bijv. zonnepanelen voor eigen gebruik op een dak van een bedrijfsgebouw of woning) en een project waarop het participatiekader van toepassing is. Bij windmolens is een hoogte van >15 meter aangegeven. Bij zonnepanelen is in het "concept participatiekader" geen grens aangegeven waarbij het participatiekader van toepassing is. Beter is hiervoor een oppervlak of een vrij beschikbaar vermogen te noemen. (vrij beschikbaar= opgewekt vermogen minus eigen verbruik).

We hebben dit onderdeel aangevuld en in lijn gebracht met het al eerder vastgestelde beleid voor zonneparken. Hierbij valt alles groter dan een oppervlakte van 200 m² onder de term zonnepark (en grondgebonden of drijvend).

5e Het participatiekader vindt zijn oorsprong in de omgevingswet. Het ingaan c.q. doorgaan van de "Omgevingswet" is nog steeds onduidelijk. Wat als deze wordt uitgesteld of niet doorgaat. Is het participatiekader van gemeente Groningen dan van tafel?

Nee. Ongeacht het wel of niet doorgaan van de Omgevingswet zal dit participatiekader aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd. Dit mede naar aanleiding van de ambities over participatie die in het gemeentelijke coalitieakkoord zijn aangegeven.

5f In het concept worden concrete afstanden tot bebouwing aangegeven. Is dit niet voorbarig en scheidt het daardoor geen mogelijk valse verwachtingen?

Nee. Met het kader willen we juist zoveel mogelijk duidelijkheid scheppen voor alle partijen.